

Vrolijke belevissen maar formule is sleets

FESTIVAL OVER HET IJ

Gezien 3 en 4/7 Waar NDSM-terrein Nog te zien t/m 13/7

★★★★☆

De leukste plek om te hangen op het festivalterrein van Over het IJ is bij de schommels. Caecilia Thunnissen en Jan Boiten koppelden zestien schommels aan wat electronica en een luidspreker; wie schommelt, maakt een geluid: de toon van een stem of een korte melodie op een instrument. Als je met meer mensen wiegt, ontstaat een compositie. Slim, mooi, leuk om te doen en om naar te kijken en luisteren.

Het is een vrolijke belevissen op een verder nogal mat festival. Artistiek leider Lode van Piggelen nam vorig jaar afscheid en de nieuwe directeur, Maaïke van Langen, werd zwanger en mist nu haar eerste editie. Over het IJ beleeft daardoor een tussenjaar, waardoor de slijtageplekken in de formule ineens in het oog springen.

Het festival ontbeert dit jaar een blikvangende, groot-schalige productie, zoals eerder van De Warme Winkel of FC Bergman. Veel voorstellingen in de grote oude schepshallen en op andere locaties in Noord stonden al eerder in de stad, zoals de goed ontvangen hangplek-kunstkomedie *Aso* van Bonte Hond en het ontregelende theaterspel *Rule* van Emke Idema, of op Oerol, zoals onder meer het erg leuke *One hot minute* van Touki Delphine en *Een geschenk uit de hemel* van Berg & Bos.

Het probleem wordt vooral zichtbaar bij een voorstelling als *Tuindorp variaties*, die het festival zelf produceerde in samenwerking met het Grachtenfestival. Twee uur loop je door het schattige Tuindorp Oostzaan met een iPad die aan de hand van je locatie steeds nieuwe informatie laat horen. Onderweg zijn een paar kleine voorstellingen – steeds samenwerkingen tussen jonge muzikanten en theatermakers.

Die zijn hoogstens aardig, maar het probleem is dat geen van de makers zich er rekenschap van geeft dat deze wijk geen decor is, maar een plek waar mensen wonen,

werken en leven. Als een autist loop je met je koptelefoon door de schitterend oranje versierde buurt, je afvragend hoe maf je er voor de bewoners uit moet zien.

Wel helemaal op z'n plek is *De onzichtbare man* van Michiel Voet. Voet is een beeldend kunstenaar en theatervormgever die al jaren atelier houdt in de NDSM-hallen. Daar leerde hij Karim Ramtani kennen, een illegale Algerijn, met wie hij thee drinkt en wiens verhalen hij aanhoort. Ramtani wordt Voets muze: Voet maakt foto's waarin hij, steeds onherkenbaar, geportretteerd wordt: onder een matrashoes, opgevouwen in een veldbed, in een kastje gepropt.

Het project *De onzichtbare man* is tegelijk een boek, een tentoonstelling van de foto's en een voorstelling (onder de vlag van Orkater), waarin Voet eerst zelf de omstandigheden uitlegt, waarna Ramtani het zelf overneemt (maar is het hem echt?) en alle lagen van het verhaal zorgvuldig afpelt en dubieus maakt. Het is een spannende en verwarrende voorstelling over de onbetrouwbaarheid van verhalen, over acteren en maskers en over de onzichtbare wereld van de illegaliteit.

Over het IJ was een pionierend festival dat in ruim twintig jaar haar locatie heeft zien veranderen van industriële ruïne tot levendig, hip en horecarijk stukje stad. Maar nog steeds word je als toeschouwer aangesproken als wegbereider. Tijd voor een nieuwe koers.

Simon van den Berg